

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 2. april 2009

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af navneloven

(Adgang til at tage en afdød ægtefælles mellem- og efternavn m.v.)

[af justitsministeren (Brian Mikkelsen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget. Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget samt Simon Emil Ammitzbøll (UFG) har stillet ændringsforslag nr. 1-3. Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 4.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. januar 2009 og var til 1. behandling den 17. februar 2009. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 12. december 2008 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 190. Den 28. januar 2009 sendte justitsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Kirsten Rostgaard Ewald, Risskov,
Gender Pioneers,
Vibe Grevsen, Åbyhøj,
Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske,
Solveig Lerche, Farum, og
Trans-Danmark.

Justitsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Trans-Danmark mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 11 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *mindretal* i udvalget (S, SF, RV, EL og Simon Emil Ammitzbøll (UFG)) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1-3 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 4.

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget samt Simon Emil Ammitzbøll (UFG) finder grundlæggende, at navneloven siden dens revision har fungeret efter hensigten. De kritiske røster er blevet gjort til skamme. Derfor kan mindretallet støtte lovforslaget og ser ikke noget behov for en fast termin for en yderligere lovrevision, hvorfor Dansk Folkepartis ændringsforslag ikke kan støttes. Især glæder mindretallet sig over, at personer, der ganske kan ligestilles med transseksuelle, får mulighed for at skifte fornavn.

S, SF, RV, EL og Simon Emil Ammitzbøll (UFG) mener dog, at det i et liberalt demokrati med myndige borgere bør være op til den enkelte, om man ønsker at skifte til et fornavn, der betegner det modsatte køn i forhold til det køn, man har. Mindretallet har derfor fremsat ændringsforslag nr. 1-3.

S, SF, RV, EL og Simon Emil Ammitzbøll mener ikke, en sådan navneændring skal godkendes af en tredjepart, men at beslutningen herom bør kunne overlades til myndige personer, som måtte have ønske om et sådant navneskifte. En persons navn er ikke statens, men derimod individets. Det tjener ikke noget formål at forhindre et navneskifte for en person, der føler, at et fornavn, der betegner det modsatte køn, vil være det rette for den pågældende. Der er tale om en frihed, som alene har betydning for dem, der ønsker at skifte navn, og som ingen konsekvenser har for andre. Derimod kan den nuværende begrænsning udgøre en stor psykisk belastning for den person, som ville føle sig bedre tilpas med et fornavn, der betegnede det modsatte køn.

Skulle der ikke kunne findes flertal for ændringsforslag nr. 1 og 2, finder mindretallet, at der som minimum bør indføres en klageadgang og en sagsbehandlingsfrist for Sexologisk Kliniks afgørelse i sager om personer, der ganske kan ligestilles med transseksuelle, og som ønsker et nyt navn, der betegner det modsatte køn. Derfor har mindretallet stillet ændringsforslag nr. 3, som dog ikke opretholdes, såfremt ændringsforslag nr. 1 og 2 vedtages.

Et *andet mindretal* i udvalget (V og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *tredje mindretal* i udvalget (DF) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for ændringsforslag nr. 4 og imod ændringsforslag nr. 1-3.

Dansk Folkeparti anser dele af lovforslaget for at understøtte ægteskabets position i samfundet. Dele af lovforslaget understreger ægteskabets betydning for den enkelte borger. Dansk Folkeparti støtter muligheden for at tage en afdød ægtefælles mellem- og efternavn. Dansk Folkeparti kan dog ikke stemme for at udvide muligheden for at tage et navn, der betegner det modsatte køn. Dansk Folkeparti finder ikke, at der er et tungtvejende behov for en undtagelse fra kravet om, at et fornavn ikke må betegne det modsatte køn. Hvis en person ønsker at tage et navn fra det modsatte køn, skal der være grænser fra lovgivers side. Sådant må det være. Dansk Folkeparti mener principielt, at det navn, der er givet af ens forældre, er ens navn, og det er udgangspunktet.

Regeringen foreslår også at ophæve revisionen af navneloven. Det undrer Dansk Folkeparti, at regeringen overhovedet ikke har reflekteret over de politiske diskussioner, der var, dengang den nye navnelov blev indført, og derfor må man stille sig selv spørgsmålet: Er en ophævelse af revisionen ikke blot regeringens forsøg på at undgå endnu en ubehagelig ekstern og intern diskussion? Der er

medlemmer i den borgerlige lejr, der hele tiden har været imod, at man f.eks. sidestillede ægteskabet med et almindeligt parforhold. Der er borgerlige politikere, der har været og, må man formode, stadig væk er imod, at man kan flytte sammen med en ny kæreste og give den nye kæreste ens tidligere kærestes efternavn uden at spørge den første kæreste om lov, så navnet kan køre videre i flere parforhold.

Dansk Folkeparti stemte som det eneste parti imod den oprindelige navnelov. Dengang blev Dansk Folkepartis kritik fejlet af banen, men nu kan man konstatere, at Dansk Folkepartis kritik desværre har vist sig at holde stik.

Dansk Folkeparti mener, at navneloven bl.a. skal understøtte ægteskabet, familien og navnet som en væsentlig identitetsfaktor, der ikke uden videre kan udskiftes efter forgodtbefindende.

Da Dansk Folkeparti kan støtte dele af lovforslaget, men samtidig er imod andre dele af lovforslaget, agter Dansk Folkeparti at stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling. Uanset om Dansk Folkepartis ændringsforslag bliver vedtaget, vil Dansk Folkeparti stemme hverken for eller imod ved tredjebehandlingen. Ændringsforslaget er fremsat med henblik på at give regeringen mulighed for at foretage en reel evaluering af navneloven med udgangspunkt ikke bare i tal og statistikker, men i regeringens egne politiske overvejelser. Dansk Folkeparti er fortsat forundret over, at en borgerlig regering med en konservativ minister i spidsen bakker op bag og selv fremlægger forslag til yderligere liberalisering af principperne bag navneloven.

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til § 1

Af et *mindretal* (S, SF, RV, EL og Simon Emil Ammitzbøll (UFG)):

1) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 13, stk. 1, indsættes som 2. pkt.: »En myndig person kan ændre sit fornavn til et fornavn, der betegner det modsatte køn i forhold til det køn, som personen har.«

[Myndige personers frie valg til at vælge fornavn]

2) Nr. 4 affattes således:

»4. § 13, stk. 2, ophæves.«

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 1]

3) I det under nr. 5 foreslående § 13, stk. 3, indsættes efter »stk. 2«: », og nærmere regler om betingelserne for navneændring, herunder at vurderingen fra Sexologisk Klinik skal være tilendebragt efter højst to konsultationer, og at afgørelsen kan påklages til Familiestyrelsen«.

[Sagsbehandlingsfrist og klageadgang for navneændring]

Af et *mindretal* (DF):

4) Nr. 6 affattes således:

»6. I § 31 ændres »2008-09« til: »2010-11«.«

[Ændring af revisionsbestemmelse]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det foreslås, at der gives myndige personer mulighed for at ændre fornavn til et navn, der betegner en person af det modsatte køn.

Til nr. 2

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om, at myndige personer frit kan vælge fornavn.

Til nr. 3

Det foreslås, at transseksuelle og personer, der ganske kan sidestilles med transseksuelle, som ansøger om navneskifte til et fornavn, der betegner det modsatte køn, skal færdigvurderes af Sexologisk Klinik efter to konsultationer, og at der gives mulighed for at påklage et eventuelt afslag.

Til nr. 4

Efter lovforslagets § 1, nr. 6, ophæves revisionsbestemmelsen i navnelovens § 31.

Det foreslås med dette ændringsforslag ændret til, at forslag om revision af loven fremsættes for Folketinget senest i folketingsåret 2010-11.

Den foreslåede bestemmelse indebærer således, at der senest i folketingsåret 2010-11 skal fremsættes forslag om revision af loven.

*Kim Andersen (V) Søren Pind (V) Karsten Nonbo (V) Peter Skaarup (DF) fmd.
 Marlene Harpsøe (DF) René Christensen (DF) Tom Behnke (KF) Vivi Kier (KF)
 Naser Khader (KF) Karen Hækkerup (S) Anne-Marie Meldgaard (S) Mogens Jensen (S)
 Morten Østergaard (RV) Anne Baastrup (SF) nfmd. Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)
 Simon Emil Ammitzbøll (UFG) Line Barfod (EL)*

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	2
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 107

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsoversigt, fra justitsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Henvendelse af 18/2-09 fra Solveig Lerche, Farum
4	Henvendelse af 18/2-09 fra Kirsten Rostgaard Evald, Risskov
5	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Henvendelse af 19/2-09 fra Trans-Danmark
7	Henvendelse af 22/2-09 fra Gender Pioneers
8	Henvendelse af 24/2-09 fra Vibe Grevsen, Åbyhøj
9	Henvendelse af 26/2-09 fra Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske
10	Ændringsforslag fra S, SF, RV, EL og Simon Emil Ammitzbøll (UFG)
11	Henvendelse af 16/3-09 fra Gender Pioneers
12	1. udkast til betænkning
13	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 107

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 18/2-09 fra Solveig Lerche, Farum, til justitsministeren, og dennes svar herpå
2	Spm. om kommentar til henvendelsen af 18/2-09 fra Kirsten Rostgaard Evald, Risskov, til justitsministeren, og dennes svar herpå
3	Spm. om kommentar til henvendelsen af 19/2-09 fra Trans-Danmark, til justitsministeren, og dennes svar herpå
4	Spm. om kommentar til henvendelsen af 22/2-09 fra Gender Pioneers, til justitsministeren, og dennes svar herpå
5	Spm. om begrundelsen for, at transseksuelle eller andre, der ønsker at tage et fornavn, der betegner det modsatte køn, skal via Sexologisk Klinik for at kunne gøre det, til justitsministeren, og dennes svar herpå
6	Spm. om konsekvensen af at frigive retten for myndige personer til at tage det modsatte køns navn, til justitsministeren, og dennes svar herpå
7	Spm. om muligheden for, at en lægeerklæring via egen læge kan erstatte en undersøgelse på Sexologisk Klinik, til justitsministeren, og dennes svar herpå
8	Spm. om, hvor meget det forventes at ordningen via Sexologisk Klinik kommer til at koste, til justitsministeren, og dennes svar herpå
9	Spm. om kommentar til henvendelsen af 24/2-09 fra Vibe Grevsen, Åbyhøj, til justitsministeren, og dennes svar herpå
10	Spm. om kommentar til henvendelsen af 26/2-09 fra Landsforeningen

- 11 for Bøsser og Lesbiske, til justitsministeren, og dennes svar herpå
Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, til justitsministeren,
og dennes svar herpå